

## Leninizmus — politikatudomány

Cui prodest? (kinek használ?) — a politikai események, jelenségek, folyamatok megítélésében Lenint mindig ez a kérdésfelvetés igazította el, ebből indult ki. A politika valóságos mozgatóit, valóságos logikáját az osztályérdekekben kereste. Politika-meghatározása a gazdasági és hatalmi tényezők összefüggésrendszerére épül. A politika — felfogásában — a gazdasági oldal koncentrált kifejezése, harc a hatalom megtartásáért vagy megszerzéséért (esetleg befolyásolásáért). A lenini politikatudomány alapeszméje a politika elsődlegessége minden más társadalmi tényezővel szemben, a gazdaságit is beleértve. Mivel a politikai oldalt végső soron a gazdasági oldal határozza meg, a leninizmus a gazdasági igények és érdekek megértésében és megvalósításában is a politikai tényezőt, annak társadalmi szerepét helyezi előtérbe.

A leninizmus kategorikusan szembefordul a politikában jelentkező mindenfajta dilettantizmussal, kalandorsággal, karrierizmussal. Az igazi, autentikus politika éppen felelősségteljes voltában válik a legfontosabb társadalmi tevékenységgé, amelytől az emberek millióinak és százmillióinak a sorsa függ. A politika olyan tudomány és művészet, amely „nem az égből pottyán, amelyet csak erőfeszítések árán lehet elérni“. A néptömegek alkotó erejébe vetett hite alapján Lenin a politikai köztudatot, a politikai „pszichét“ „minden bölcsesség forrásának, kiindulópontjának“ tekintette, ugyanakkor nem tartotta elegendőnek a politikai harcok irányításához. A tömegek forradalmi harcát ugyanis csak a marxista politikai ideológia, egy fejlett elmélet irányíthatja.

Mint tudománynak és művészetnek a politikának csak szigorúan alátámasztott és megcáfolhatatlan tényekből szabad kiindulnia. Ilyen értelemben a politikának saját objektív logikája van, amely független bizonyos személyek vagy pártok előzetes szubjektív vágyaitól. A kommunista párt céljai csak annyiban bizonyulhatnak helyesnek, amennyiben magukban hordozzák ezt a logikát, számolnak vele.

A leninizmus — elvi-elvszerű politika, mivel csak egy ilyen politikát tekint igazán gyakorlatinak. Csak egy nagyszabású elvi politika oldhatja meg a sajátos és konkrét kérdéseket; egy ilyen jellegű politikai vonalvezetés hiánya elvtelenségre, ingadozásra, a konkrét kérdések közti „vak téblábolásra“ kárhoztatja a politikát. Az elvi politika ugyanakkor tisztességes politika: a politika alanyait, az osztályokat nem lehet becsapni; a becsületesség az erő jele a politikában. Nem lehet igaz, hatékony, tisztességes, elvi politika az, amely bizonyos általános érvényű tételek ismételtetésében merül ki, legyenek bármennyire helyesek is ezek a tételek, illetve amely nem számol a konkrét történelmi feltételek élő dinamikájával, és a konkrét (bel- és kül-)politikai helyzetek elemzését a tételek általánosságával helyettesíti. Az a politikai elmélet, a stratégiának és taktikának az a tudománya, amely elhanyagolja vagy figyelmen kívül hagyja a különböző országok sajátos feltételeit, a küzdelem egyes szakaszainak sajátos vonásait, dogmatikus doktrinársággá fajul (ennek van jobboldali és baloldali válfaja). Abszurdítás minden olyan igazság, amelyet túlhajtanak, amelynek érvényét tényleges alkalmazhatóságának határain túlrá terjesztik ki. Ugyanígy veszélyes és abszurd dolog — hangsúlyozta Lenin — hinni olyan általános receptekben vagy szabályokban, amelyek mindenkor, minden esetben beválnak.

A Lenin halála óta eltelt időszak többrendbeli és alapvető változásokhoz vezetett az emberi társadalomban, a világ gazdasági, társadalmi és politikai arculata radikálisan megváltozott. A mai körülmények között a szocialista országok, a kommunista és munkáspártok számára döntően fontos, hogy képesek legyenek levonni a lenini intelemből adódó összes tanulságokat. A lenini figyelmeztetés szerint a sajátos helyzeteket „saját fejünkkel“ kell átgondolnunk és megoldanunk, nem pedig sematikus analógiákkal és párhuzamokkal, nem elavult tételekhez való görsös ragaszkodással. „Ezért kell — mondta pártunk főtítkára Lenin születésének 100. évfordulóján — Marx, Engels, Lenin tanítását elsajátítva és alkalmazására törekedve állandóan szem előtt tartanunk azokat a konkrét történelmi, társadalmi, nemzeti feltételeket, amelyek között élünk.“